

Vlaanderen
is erfgoed

Opheffingsdossier

Huis: gevels en bedaking in Gent

Monument

Agentschap
Onroerend
Erfgoed

Opheffingsdossier:

Huis: gevels en bedaking, Gent, Savaanstraat 10
monument (opheffing)

Onderwerp

Benaming: Huis: gevels en bedaking

Adres of ligging: Savaanstraat 10, Gent

Dossier

Type dossier: opheffingsdossier (Gehele opheffing)

Dossiernummer: 4.001/44021/158.1

Bescherming

Beschermd als: monument

Beschermingsbesluit: Koninklijk besluit van 7 januari 1975

URI Besluitendatabank Onroerend Erfgoed: <https://id.erfgoed.net/besluiten/810>

Inventaris Onroerend Erfgoed

URI Inventaris Onroerend Erfgoed: <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/9479>

Samenvatting

Het huis, meer bepaald de gevels en bedaking, werd beschermd in 1975 om architecturale redenen, meer bepaald als neogotisch huis. Enkel de gevels en het dak zijn beschermd. In de 21ste eeuw werd het schrijnwerk aan de straatzijde vernieuwd en het interieur gerenoveerd met een gedeeltelijk behoud van niet-beschermd interieurelementen.

In vergelijking met andere beschermde en geïnventariseerde panden blijkt dit pand in neostijl met een neoclassicistisch interieur geen uitzonderlijke realisatie te zijn, noch een schoolvoorbeeld van de neostijl.

De bescherming als monument van de gevels en bedaking van het huis aan de Savaanstraat 10 in Gent wordt opgeheven omwille van het algemeen belang. Op basis van de hedendaagse inzichten inzake erfgoedwaarde en in het bijzonder op basis van de criteria zeldzaamheid, representativiteit herkenbaarheid en ensemble zijn de erfgoedwaarden van het pand ontoereikend voor een bescherming als monument. De opheffing van de bescherming veroorzaakt geen hiaat in het beschermingsbestand.

Datum

Datum: 5/12/2023

INHOUDSTAFEL

1.	Aanleiding tot opmaak van het dossier	4
2.	Beschrijvend gedeelte	4
2.1.	Ruimtelijke context.....	4
2.2.	Historiek van het beschermde goed	4
2.3.	Historiek van het beschermings- en beheerdossier	5
2.4.	Fysieke toestand van het onroerend goed	5
2.5.	Juridische toestand.....	6
2.5.1.	Adres en kadaster	6
2.5.2.	Onroerend erfgoed	6
2.5.3.	Omgeving	6
3.	Evaluerend gedeelte	6
3.1.	Evaluatie van de opheffing van de bescherming	6
3.1.1.	De architecturale en historische waarde	6
3.1.2.	Stijlbepaling van het huis	6
3.1.3.	Receptie van het huis Savaanstraat 10 op het moment van bescherming ...	7
3.1.4.	De architect J. Wijckaert	7
3.1.5.	Het huis in vergelijking met andere vastgestelde gebouwen in neostijl	7
3.1.6.	Het huis in vergelijking met andere beschermde gebouwen in neostijl	8
3.1.7.	Toetsing van de behouden erfgoedwaarden aan de selectiecriteria	12
3.2.	Registratie van de erfgoedwaarden die verloren gaan	13
3.3.	Motivering van de afbakening van de opheffing	13
4.	Bronnen	14
5.	Bijlagen bij het inhoudelijk dossier	15
5.1.	Omgevingsplan	15
5.2.	Fotobijlage	15
5.3.	Documentatie	15

1. AANLEIDING TOT OPMAAK VAN HET DOSSIER

Dit is het inhoudelijk dossier bij het opheffingsbesluit van het monument huis: gevels en bedaking, Savaanstraat 10 in Gent. De opheffing van de bescherming kadert in de evaluatie van het beschermde erfgoedbestand, zoals ingeschreven in de Beleidsnota Onroerend Erfgoed (2019-2024) van minister Matthias Diependaele.

De bescherming van het huis werd onderzocht in het project 'snelle screening' (2021-2022). Deze snelle screening had als doel om op een termijn van anderhalf jaar die beschermingen te detecteren die vandaag overduidelijk niet meer aan de hedendaagse selectiecriteria voor bescherming voldoen. Met uitzondering van de stedenbouwkundige ensembles en het archeologisch en varend erfgoed, werd het volledige beschermde bestand gescreend.

Dit dossier betreft de volledige opheffing van de bescherming uit 1975 als monument van de gevels en bedaking van het huis Savaanstraat 10 in Gent.

2. BESCHRIJVEND GEDEELTE

2.1. Ruimtelijke context

Het gebouw is gelegen in de historische stadskern van Gent, Savaanstraat 10. Het pand is omgeven door 18de en 19de-eeuwse gebouwen afgewisseld met grootschalige gebouwen uit het laatste kwart van de 20ste eeuw en begin 21ste eeuw (5.3 Documentatie, foto 1-3).

In de directe visuele omgeving liggen volgende beschermde items:

- Savaanstraat 80, [classicistisch herenhuis](#), monument
- [Ketelpoort, Tavernierstraat, Tiebaertsteeg, Nederkouter en Savaanstraat](#), stadsgezicht

In de directe visuele omgeving zijn volgende panden opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed:

- Savaanstraat [1](#), [2-6](#), [3](#), [5](#), [7](#), [9](#), [12](#), [70](#), [72](#), [76](#), [78](#), [80](#), [84-88](#).
- Nederkouter [1](#), [2A-B](#), [9](#).

Het pand is gelegen in de '[Historische stadskern van Gent](#)' vastgesteld als archeologische zone

Het beschermde onroerend erfgoed in de omgeving van het beschermde onroerend goed wordt weergegeven op een omgevingsplan in bijlage bij dit opheffingsdossier.

2.2. Historiek van het beschermde goed

Het neotraditionele rijhuis werd ontworpen door architect J. Wijckaert in 1890.

Het gebouw werd in 1979 opgenomen in de Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed met volgende omschrijving:

Neogotisch rijhuis met vier traveeën, drie bouwlagen en zadeldak (leipannen), naar een ontwerp van architect J. Wijckaert, 1890 gedateerd op cartouche. Trapgevel van baksteen verwerkt met hardsteen voor sokkel, platte banden en boogstenen. Gevelindeling geïnspireerd op de Brugse gotische stijl. Benedenvensters en bovenvensters per travee gevat in spitsboognis. Geprofileerde arduinen sokkel met keldervensters. Rechthoekige vensters overspannen met ontlastingsbogen, voorzien van geprofileerde dagkanten. Hardstenen banden op de penanten. Getrapte geveltop met overhoekse pinakel.

2.3. Historiek van het beschermings- en beheerdossier

Het gebouw is beschermd bij koninklijk besluit van 7 januari 1975.

In een nota van de Rijksdienst voor Monumenten en Landschapszorg aan de minister uit 1973 werd gevraagd de spoedprocedure tot bescherming van het gebouw op te starten. Als reden voor de bescherming werd een dreigende verbouwing tot winkelruimte aangehaald. Bijhorende foto's toonden aan wat de eigenaar deed met het rechterpand, een voormalige 18de-eeuwse stadshoeve en welk lot het pand Savaanstraat 10 ongetwijfeld zou ondergaan indien er geen bescherming werd opgestart. (5.3 Documentatie, foto's 4-7) Op 23 oktober 1973 ging de minister akkoord met de opstart van de beschermingsprocedure.

Het beschermingsdossier beschreef het gebouw als volgt: *'Het huis nr.10, opgericht in het laatste decennium van de 19e E werd volgens sterk neogotisch-geïnspireerde opvattingen gebouwd. Het resultaat werd een baksteenkonstruktie (sic) met trapgevel. Deze stijl toont helemaal niet dezelfde kenmerken van de vroeg-19e-eeuwse huizen in dit deel van de Savaanstraat (meestal bepleisterd). Toch valt het door zijn grootsheid niet uit de toon.'*

De betekening van het 'rangschikkingsvoorstel' aan de stedelijke en provinciale overheden en aan de eigenaar resulteerde in 1974 in drie negatieve adviezen en bezwaren. Beide overheden wezen er op dat het pand noch neogotisch was, noch tot de neorenaissancestijl behoorde. De provinciale overheid vond daarom dat de gevel *'derhalve op architecturaal, historisch, archeologisch of esthetisch gebied werkelijk geen waarde heeft'*. De eigenaar formuleerde bezwaren van economische aard.

De Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen gaf op 5 december 1974 een gunstig advies en stelde voor het gebouw bij hoogdringendheid te beschermen.

In zijn nota aan de minister van 26 november 1974 merkte de Rijksdienst Monumenten en Landschapszorg op dat er een onderzoek ter plaatse werd ingesteld naar het gebouw. Daaruit bleek dat het gebouw zowel architecturale waarde had als de sociale waarde van Vlaanderen illustreerde. De waarden werden niet gemotiveerd noch omschreven in het inhoudelijk dossier. Nogmaals werd de dreigende verbouwing tot toonzaal voor het aanpalende bedrijf aangehaald.

De gevels en de bedaking van het huis werden uiteindelijk op 7 januari 1975 bij koninklijk besluit als monument beschermd.

Het schrijnwerk werd vermoedelijk tussen 2000 en 2008 gedeeltelijk vervangen door nieuw schrijnwerk naar identiek uitzicht maar met moderne constructiemethode (draai-kipramen). Daarvan werden, op een vermelding van een premie na, geen toelatingen terug gevonden in het archief van Onroerend Erfgoed. Het interieur werd in 2022 met gunstig advies van Onroerend Erfgoed (15 april 2022) en onder begeleiding van de stedelijke dienst Monumentenzorg volledig gerenoveerd. Daarbij werden de beschermde gevels en het dak behouden. Intern werden aanpassingen gedaan in functie van hedendaags comfort en esthetiek. Bepaalde historische elementen werden gerenoveerd (bijvoorbeeld vloeren, binnenschrijnwerk, plafondstucwerk op de benedenverdieping, trap) terwijl andere elementen verwijderd werden (sommige deuropeningen en schouwmantels) of aan het zicht onttrokken (muurlijsten). Er werden ook nieuwe elementen aangebracht (plafondlijstwerk op de slaapkamers). (bijlage 5.3 Documentatie, foto's 8-29)

2.4. Fysieke toestand van het onroerend goed

De fysieke toestand van het onroerend goed waarvoor dit opheffingsdossier wordt opgemaakt, is vastgesteld tijdens een plaatsbezoek op 6 november 2022. De fysieke toestand is op dat moment fotografisch gedocumenteerd. Deze registratie is als bijlage bij

het ministerieel besluit gevoegd en geeft een beeld van de toestand van het onroerend goed op het moment van de opheffing.

Het pand werd gerenoveerd in 2022 en is voor zover bekend in goede bouwfysische toestand.

2.5. Juridische toestand

2.5.1. Adres en kadaster

Het gebouw is gelegen aan de Savaanstraat 10 in Gent, kadastraal bekend als Gent, 5de afdeling, sectie E, perceel 1183D. Het perceel is sinds de bescherming niet gewijzigd.

2.5.2. Onroerend erfgoed

Het pand is:

- beschermd als [monument](#) bij koninklijk besluit van 7 januari 1975.
- gelegen in de Unesco-bufferzone [Belfort, lakenhal en Mammelokker](#) sinds 1999.
- gelegen in de op 19 februari 2016 bij ministerieel besluit als archeologische zone vastgestelde '[Historische stadskern van Gent](#)'.
- opgenomen in de [vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed](#) bij ministerieel besluit van 20 juni 2023.

2.5.3. Omgeving

Het pand wordt gevat door:

- het gewestplan *Gentse en Kanaalzone*, goedgekeurd op 14 september 1977. Het perceel is gelegen in woongebied met cultureel, historische en/of esthetische waarde.
- Het gewestelijk RUP *Afbakening grootstedelijk gebied Gent* goedgekeurd door de Vlaamse regering op 16 december 2005.

3. EVALUEREND GEDEELTE

3.1. Evaluatie van de opheffing van de bescherming

3.1.1. De architecturale en historische waarde

De architecturale waarde werd in het inhoudelijk dossier als volgt gemotiveerd: *opgericht in het laatste decennium van de 19de eeuw werd [het gebouw] volgens sterk neogothisch-geïnspireerde opvattingen gebouwd.*

De historische waarde werd omschreven als '*de sociale geschiedenis van Vlaanderen*'. Het onderzoek leidde niet tot een verduidelijking van de historische waarde.

3.1.2. Stijlbepaling van het huis

Het dubbelhuis kenmerkt zich vandaag door een bakstenen gevel, doorsneden met speklagen in hardsteen, steunend op een plint uit hetzelfde materiaal en uitlopend op een trapgevel. De segmentboogvormige vensters zijn gevat in een naar Brugse traveeën refererende decoratie. De onversierde bakstenen achtergevel loopt eveneens uit op een trapgevel. Het dwars op de straat georiënteerde zadeldak is met leien belegd.

De stijl van de gevels is niet doorgetrokken in het interieur. Zoals regelmatig voorkwam in de 19de eeuw werd de gevel in neostijl gecombineerd met een neoclassicistisch getinte

interieur (bijlage 5.3. Documentatie, foto's 10-25). Het neoclassicistische interieur kenmerkt zich door een traditionele 19de-eeuwse dubbelhuisopbouw met centrale noord-zuid lopende gang die het huis in twee delen opdeelt. Aan de oostelijke zijde liggen twee salons achter elkaar. Aan de westelijke zijde liggen een straatsalon, een traphal en een tuinkamer. De kamerverdeling wordt voortgezet op de eerste en tweede verdieping. De interieuraankleding is typerend voor de 19de eeuw met lijstwerken op muren en plafonds en marmeren schouwmantels.

Reeds in het beschermingsdossier werd gesproken van een 'sterk neogotisch-geïnspireerde' woning. De adviserende overheden, Stad Gent en de Provincie Oost-Vlaanderen merkten op dat het pand noch neogotisch, noch tot de neorenaissancestijl behoorde. Vandaag zou het pand eerder als een neotraditioneel burgerhuis met een typisch 19de-eeuws neoclassicistisch interieur omschreven worden.

3.1.3. Receptie van het huis Savaanstraat 10 op het moment van bescherming

De experts van de neogotiek waren in de jaren 1980 en 1990 al kritisch voor de bescherming. In 1980 schreef Frieda Van Tyghem (professor architectuurgeschiedenis, Rijksuniversiteit Gent) in het artikel *Neogotiek en monumentenzorg* in het tijdschrift *Vlaanderen* over het huis Savaanstraat 10 "Het huis in de Savaanstraat nr. 10 is zeker niet het interessantste onder de neogotische woonhuizen uit het Gentse en werd eerder geklasseerd om te vermijden dat de straatwand verknoeid zou worden." Uit het artikel blijkt ook dat het pand het eerste 'neogotische' herenhuis was dat beschermd werd in Vlaanderen. In het boek *Neogotiek in België* uit 1994 noemt Frieda Van Tyghem het pand "een weinig representatief exemplaar" voor de neogotiek.

Het pand Savaanstraat 10 kon ook in recentere periode niet overtuigen als een voorbeeld van een kwaliteitsvol gebouw in neostijl. Als voorbeeld kan gelden dat het pand niet vermeld wordt in de *Gids voor architectuur in Gent* van Dirk Laporte en Livia Snauwaert (2005), toch een referentiewerk voor de Gentse architectuur.

3.1.4. De architect J. Wijckaert

Architect J. Wijckaert is een nobele onbekende. Hij werd in de personendatabank van de Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed met één pand vermeld: huis Savaanstraat 10. Over de man is verder niets geweten. Hij wordt niet vermeld in het *Repertorium van de architectuur in België* van Anne Van Loo.

Frieda Van Tyghem gaf in haar hoger reeds vermeld artikel in *Vlaanderen* uit 1980 aan dat er meer toonaangevende 19de-eeuwse architecten waren zoals Louis Cloquet, Louis Minard, Pierre Croquison en Auguste Van Assche.

Architecten als Jacob Gustaaf Semey en Jean-Baptiste de Bethune moeten zeker aan die lijst worden toegevoegd.

3.1.5. Het huis in vergelijking met andere vastgestelde gebouwen in neostijl

In de vastgestelde Inventaris voor het Bouwkundig Erfgoed werden op heden [131 neogotische burgerhuizen](#) opgenomen. Het gaat zowel om stedelijke als landelijke architectuur. Verschillende, zelfs oudere panden hebben een meer uitgesproken neogotische vormtaal dan het huis Savaanstraat 10 en werden niet beschermd. Dat is onder andere het geval voor volgende Gentse gebouwen: het [Neogotisch hoekhuis](#) in de Veldstraat in Gent, het [Neogotisch burgerhuis ontworpen door E. Poelman](#) aan de Visserij in Gent en een [Neogotisch burgerhuis](#) in de Sint-Niklaasstraat in Gent.

In de vastgestelde Inventaris werden [303 burgerhuizen in neo\(Vlaamse\)renaissancestijl](#) opgenomen en dat zowel in stedelijke als landelijke context. Ook hier hebben meerdere al dan niet beschermde panden, vaak met een ouder bouwjaar, een meer uitgesproken

vormgeving dan het huis Savaanstraat 10. Alleen al in Gent geldt dat onder andere voor volgende panden: [Burgerhuis in neorenaissancestijl](#) in de Blekerijstraat, het [Burgerhuis ontworpen door A. Ledoux](#) in de Limburgstraat en [Twee burgerhuizen](#) in de Sleepstraat.

Tot slot werden in de vastgestelde Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed 232 burgerhuizen opgenomen die opgetrokken zijn in [neotraditionele stijl](#). Ook hier geldt de reeds gemaakte conclusie voor de gebouwen in neogotische en neorenaissance-stijl: er zijn meerdere panden uit dezelfde bouwperiode die beter de neotraditionele (gevel)stijl illustreren dan het huis Savaanstraat 10. Alleen al voor Gent gaat het onder andere om volgende niet-beschermde panden: [Burgerhuis ontworpen door J. Rooms](#) aan de Antwerpse Steenweg, [Burgerhuis in neotraditionele stijl](#) aan de Makelaarsstraat en een [Burgerhuis](#) in de Theresianenstraat.

Het pand is bijgevolg in vergelijking met niet-beschermde panden in Gent en Vlaanderen zeker geen architecturaal representatief, laat staan uniek voorbeeld van een burgerhuis in neostijl.

3.1.6. Het huis in vergelijking met andere beschermde gebouwen in neostijl

3.1.6.1. Neogotische huizen

Er zijn momenteel [vierentwintig beschermde neogotische herenhuizen](#) in Vlaanderen. Vijftien daarvan zijn zuiver neogotische burgerhuizen (vier uit de 19de eeuw, acht uit de periode 1900-1918 en drie uit het interbellum). Zeven worden aangeduid als 'kunstige herstellingen' en aanpassingen van oudere panden. Twee van de panden waaronder ook Savaanstraat 10 zijn onterecht gedefinieerd als neogotisch.

In de nieuwbouwgroep behoort het huis Savaanstraat 10 met bouwjaar 1890 tot de oudste burgerhuizen in neogotische stijl die beschermd zijn. Er zijn echter meerdere beschermde panden uit dezelfde bouwperiode met een gevel in een veel meer uitgesproken neogotische vormgeving waaronder: Huis Goethals-Alleman uit 1886 in Eeklo, Burgerhuizen Le Pignon en La Bagatelle uit 1889 in Middelkerke, Neogotisch burgerhuis met winkelpui uit de tweede helft 19de eeuw in Tongeren.

- Antwerpen Cogels Osylei 17, [De Zevensterre](#), 1896
- Antwerpen Cogels Osylei 69, [St-Jozef](#), 1903
- Antwerpen, Grote Markt 11, [Den Arend](#), 1906
- Antwerpen, Grote Markt 9, [De Spieghel](#), 1903-1904
- Blankenberge, J. de Troozlaan 34, [La Tourelle](#), 1906
- Blankenberge, Rogierlaan 7, [Burgerhuis ontworpen door Anselm Vernieuwe](#), 1893 (neorenaissance)
- Brugge, Dijver 17, [Gruuthuse](#), 1875-1925 (aanpassingen in neogotiek + straatvleugel)
- Brugge, Jeruzalemstraat 33, [Burgerhuis 't Wijngaerdeken](#), 1899 (kunstige herstelling)
- Brugge, Wollestraat 53, [Huis Perez de Malvenda](#), 1906-1914 (Neogotische aanpassingen)
- Brugge, Zilverstraat 38, [burgerhuis](#), 1878, (historiserende herstelling)
- Eeklo, Molenstraat 52, [Huis Goethals-Alleman](#), 1886
- Gent, Nederpolder 4, [Neogotisch burgerhuis met deel stadsomwalling](#), 1882 (historiserende herstelling naar 1540)
- Gent, Savaanstraat 10, [Neogotisch burgerhuis: gevels en bedaking](#), 1890 (neotraditioneel-neorenaissance)
- Gent, Sint-Kwintensberg 86-90, [Ensemble van neogotische burgerhuizen met schoolpoort](#), 1900

- Ieper, Diksmuidestraat 48, [Huis Biebuyck](#), 1544 + aanpassingen einde 19de eeuw en na WOI
- Leuven, Minderbroederstraat 5, [Woning Eygen Heerd](#), 16de eeuw aangepast in 19de eeuw.
- Lichtervelde, Statiestraat 177 + 181, [Site Van Coillie: twee burgerhuizen in neogotische stijl](#), 1921-1928
- Lier, Grote Markt 38, [Burgerhuis Rome](#), 1908.
- Middelkerke, Jean Van Hinsberghstraat 11-13, [Burgerhuizen Le Pignon en La Bagatelle](#), 1889 + aanpassing in 1928 (oa erker & mijterboogarcade)
- Nieuwpoort, Hoogstraat 2, Langestraat 78, [Hôtel de l'Espérance](#), 1920.
- Nieuwpoort, Onze Lieve Vrouwstraat 5, [Burgerhuis](#), 1921
- Tongeren, Grote Markt 12, 12B, [Neogotisch burgerhuis met winkelpui](#), 2e helft 19de-eeuw.
- Veurne, Karel Coggelaan 29-31, [Neogotisch burgerhuis](#), 1909.
- Veurne, Statiestraat 5, [Burgerhuis ontworpen door Jozef Vinck](#), 1906

Er zijn [achttien beschermde neogotische herenhuizen](#) in Vlaanderen. Daarvan zijn er slechts vijf volledig nieuw opgetrokken. In vergelijking daarmee behoort het huis Savaanstraat 10 met bouwjaar 1890 tot de middenmoot. Architecturaal hebben alle beschermde herenhuizen een meer uitgesproken en gedetailleerde neogotische vormgeving dan het huis Savaanstraat 10.

- Aalst, Pontstraat 31, [Neogotisch herenhuis](#), 1875
- Brugge, Ezelstraat 25, [Herenhuis Dautricourt de Spot](#), 1903-1905
- Gent, Antwerpsesteenweg 233, [Huis De Kapelle](#), 1882-1884 + 1941
- Leuven, Capucijnenvoer 22, [Woning Goffaerts](#), 1895-1896
- Sint-Niklaas, Zamanstraat 49a+b, [Stedelijk Museum](#), 1878-1880 (neo-vlaamse-renaissance)

3.1.6.2. Neorenaissance huizen

In Vlaanderen zijn er vandaag [zes beschermde neorenaissance burgerwoningen](#). In die groep is het huis Savaanstraat 10 met bouwjaar 1890 het oudste gebouwde beschermde pand. Architecturaal zijn de andere woningen echter met meer detail en stijlspecifieke kenmerken afgewerkt zodat ze meer dan het pand Savaanstraat 10 getuigen van de neorenaissance stijl.

- Antwerpen, Ernest Van Dijkstraat 8, [Burgerhuis ontworpen door Joseph Hertogs](#), 1896
- Antwerpen, Meir 79, [Huis Het Wapen van Spanje: gevel en bedaking](#), 1896
- Blankenberge, Albertstraat 33-35, [Burgerhuizen ontworpen door Henri Van Gastel](#), 1895. (foto 41)
- Blankenberge, Elisabethstraat 12, [Villa Milo Argo](#), 1895 (foto 42)
- Blankenberge, Elisabethstraat 8-10, [Burgerhuizen ontworpen door Marcel Hoste](#), 1893. (foto 33)
- Lier, Lisperstraat 64, [Burgerhuis In de Lier](#), 1892 (foto 32)

Er zijn vandaag in Vlaanderen [vier beschermde neorenaissance herenhuizen](#). In vergelijking daarmee behoort het huis Savaanstraat 10 met bouwjaar 1890 tot de oudste neorenaissance panden. Architecturaal is de woningen Gentsestraat 11 in Kortrijk uit hetzelfde bouwjaar met meer detail en overvloed afgewerkt dan Savaanstraat 10 en representatiever voor de stijl.

- Brugge, Sint-Jansstraat 16, [Herenhuis de Nieulant](#), 1828. (neoclassicisme)
- Hoogstraten, Vrijheid 124-126, [Herenhuis met aanpalend winkelhuis](#), 1902.

- Kortrijk, Doorniksestraat 63, 63B, 63F, [Herenhuis](#), 1900. (neoclassicisme met Italiaanse neorenaissance elementen)
- Kortrijk, Gentsestraat 11, [Herenhuis ontworpen door E. Van Hoecke-Peeters](#), 1890. (Foto 30)

[Achtenvijftig neo-Vlaamserenaissance-gebouwen](#) werden in Vlaanderen beschermd. Het huis Savaanstraat 10 met bouwjaar 1890 behoort tot de middenmoot van deze referentiegroep. Architecturaal zijn er verschillende panden omstreeks 1910 opgetrokken met meer details en stijlspecifieke kenmerken dan Savaanstraat 10. Zij illustreren de neorenaissance beter dan Savaanstraat 10.

Deze huizen werden soms als groep beschermd. Onderstaande lijst omvat zowel de burger- als herenhuizen.

- Antwerpen, Beeldhouwersstraat 2-26, [Twee gespiegelde burgerhuizen in Neo-Vlaamserenaissance-stijl](#), 1884. (foto 26)
- Antwerpen, Cogels-Osylei 20-26, [Groepsbebouwing van burgerhuizen](#), 1905.
- Antwerpen, Cogels-Osylei 25-29, [Drie burgerhuizen In de Sterre, de Sonne en de Mane](#), 1894. (foto 37)
- Antwerpen, Cogels-Osylei 45-51, [Huizengroep Boudewijn met den IJzeren Arm](#), 1899.
- Antwerpen, Cogels-Osylei 3-7, [Drie burgerhuizen waaronder Den Overvloed en Den Ooievaar](#), 1896.
- Antwerpen, Cogels-Osylei 54, [Het Klaverblad](#), 1903.
- Antwerpen, Eiermarkt 5, [Winkelhuis in neo-Vlaamserenaissance-stijl](#), 1891. (foto 31)
- Antwerpen, Generaal Capiaumontstraat 15-17, Velodroomstraat 17-19, [hoekcomplex De Aarde](#), 1912.
- Antwerpen, Generaal Van Merlenstraat 40-44, [Ensemble in neo-Vlaamserenaissance-stijl](#), 1898.
- Antwerpen, Grote Markt 3, [Den Engel](#), 1900.
- Antwerpen, Grote Markt 35, [De witten helm](#), 1906.
- Antwerpen, Jezusstraat 2-4, Kipdorpvest 32-34, Leysstraat 1-8, 10-12, 13-30, Otto Veniusstraat 3, [woningen](#), 1898.
- Antwerpen, Koningin Astridplein 26, [Dierentuin – melkerijgebouw](#), 1898.
- Antwerpen, Lange Herentalsestraat 50, [Burgerhuis De Gulden Spoor](#), 1905.
- Antwerpen, Suikerrui 17-19, [Hoofdcommissariaat van de Politie](#), 1879-1880.
- Antwerpen, Transvaalstraat 63-69, [Ensemble in neo-Vlaamse-renaissancestijl](#), 1897.
- Antwerpen, Transvaalstraat 73, [Burgerhuis in neo-Vlaamserenaissance-stijl](#), 1899.
- Blankenberge, Albertstraat 23, [Burgerhuis in neo-Vlaamserenaissance-stijl](#), 1893. (foto 34)
- Blankenberge, Albertstraat 25-27, <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/44827>, 1894. (foto 38).
- Blankenberge, Elisabethstraat 22-26, [Samenstel van burgerhuizen](#), 1894. (foto 39)
- Blankenberge, Rogierlaan 1, [Burgerhuis ontworpen door Marcel Hoste](#), 1893. (Foto 35)
- Blankenberge, Rogierlaan 22, [Burgerhuis ontworpen door Marcel Hoste](#), 1894. (foto 40)
- Brugge, Gulden-Vlieslaan 39, [Burgerhuis](#), 1912.
- Brugge, Minderbroedersstraat 10, [Burgerhuis Lucashuys](#), 1889-1890. (foto 27)
- Brugge, Spiegelrei 23, [Den Groote Mortier](#), 1884 (kunstige herstelling)
- Dendermonde, Koningin Astridlaan 2, [Burgerhuis ontworpen door Ferdinand De Ruddere](#), 1935.
- Gent, Parklaan 98, [Burgerhuis in neo-Vlaamserenaissance-stijl](#), 1893. (foto 36)

- Herentals, Nederrij 17-19, [Burgerhuis ontworpen door P.J. Taeymans](#), 1895. (foto 43)
- Ieper, Diksmuidestraat 79, [Burgerhuis gedateerd 1920](#), 1920.
- Koksijde, Zeedijk 454, [Burgerhuis La Coursive](#), 1899.
- Kortrijk, Groeningestraat 33, [Herenhuis in neo-Vlaamserenaissance-stijl](#), 1901.
- Kortrijk, Doorniksestraat 22, [Apothekerswoning](#), 1908.
- Kortrijk, Rijsselsestraat 20, [Burgerhuis in neo-Vlaamserenaissance-stijl](#), 1889. (foto 28)
- Kortrijk, Schouwburgplein 12, [Hoekhuis in neo-Vlaamserenaissance-stijl](#), 1925.
- Kortrijk, Schouwburgplein 14, [Burgerhuis in neo-Vlaamserenaissance-stijl](#), interbellum
- Leuven, Martelarenplein, [Martelarenplein en omgeving](#), wederopbouw.
- Lokeren, Schoolstraat 38-40, [twee burgerhuizen](#), 1913.
- Nieuwpoort, Hoogstraat 2, Langestraat 78, [Hôtel de l'Espérance](#), 1920-1925.
- Turnhout, Patersstraat 5-9, [Burgerhuizen Het Heibloemken, In den Draak, Het Rooske](#), 1895. (foto 44)
- Wevelgem, Bissegemstraat 112, [burgerhuis](#), 1899.

3.1.6.3. Neo-traditionele huizen

Binnen de groep van veertien neo-traditionele huizen behoort het pand Savaanstraat 10 met bouwjaar 1890 tot de oudste beschermde panden. De panden in deze groep hebben meer uitgesproken gevelkenmerken zoals het gebruik van natuursteen, kruismonelen, decoratieve elementen, volume- en dakenspel en dat in combinatie met 19de-eeuwse kenmerken als schrijnwerk en erkeruitbouwen. Vaak vormen deze panden onderdeel van een stedenbouwkundig ensemble, een context met erfgoedwaarde (bijvoorbeeld een tuin of park) of een wederopbouwfilosofie die ook in naburige panden herkenbaar is. In vergelijking met de reeds beschermde neo-traditionele burger- en herenhuizen is het huis Savaanstraat 10 geen schoolvoorbeeld van de bouwstijl.

[Elf neo-traditionele burgerhuizen](#) werden in Vlaanderen beschermd.

- Aarschot, Tielseweg 1, Herenhuis, 1921.
- Aarschot, Diestsesteenweg 330, Notariswoning, 1907.
- Dendermonde, Grote Markt 25, Burgerhuis ontworpen door Paul Saintenoy, 1922.
- Dendermonde, Grote Markt 26, Neotraditioneel burgerhuis, 1920.
- Dendermonde, Koningin Astridlaan 3, burgerhuis, 1930.
- Geel, Paviljoenstraat 14, Landhuis, 1903-1904.
- Gent, Gemeenteplein Sint-Denys-Westrem – meerdere panden, 1895-1900. (foto 45)
- Gent, Geldmunt 18, Burgerhuis in traditionele stijl, 1908.
- Gent, Graslei 9, Korenmetershuis, 1913.
- Nieuwpoort, Onze Lieve Vrouwstraat 7, Burgerhuis in neotraditionele stijl, 1922.
- Tongeren, Piepelpoel 13, Neotraditioneel burgerhuis, late 19^e eeuw.

[Drie neo-traditionele herenhuizen](#) werden in Vlaanderen beschermd.

- Antwerpen, Prinsstraat 13, Hof van Liere, uitbreiding in 1930.
- Antwerpen, Sint-Vincentiusstraat 12, In de Gulden Spoor, 1902-1904.
- Zaventem, Kerkplein 1, Kerkstraat 1-3, Hotel Van Boisschot, 20ste eeuw.

3.1.6.4. Conclusie van het vergelijkend onderzoek

Het huis Savaanstraat 10 is stijkundig eerder een neo-traditioneel gebouw met neoclassicistisch interieur uit 1890 dan een neogotisch of neo-(Vlaams)renaissancegebouw.

De bescherming ervan in 1975 is een heel vroege bescherming van een gebouw in neostijl in Vlaanderen. Het huis werd echter in eerste instantie beschermd om een verbouwing tot handelspand, en het daarmee gepaard gaande te verwachten verlies aan erfgoedelementen, te vermijden.

Sindsdien werden in Vlaanderen meer sprekende voorbeelden van huizen in neotraditionele stijl beschermd.

De huidige erfgoedwaarden van het pand beperken zich tot de voor- en achtergevel en het dak. Het niet-beschermd interieur werd recent gerenoveerd met gedeeltelijk verlies van wezenlijke erfgoedelementen.

3.1.7. Toetsing van de behouden erfgoedwaarden aan de selectiecriteria

Artikel 6.2.1, 3°, van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 staat de gehele of gedeeltelijke wijziging of opheffing van een bescherming omwille van het algemeen belang toe. De parlementaire voorbereiding stelt daarbij het volgende: "*door een wijzigende context kan het algemeen belang immers geëvolueerd zijn ten opzicht van het algemeen belang ten tijde van de bescherming*".

In functie van een algemene evaluatie van het beschermd bestand in Vlaanderen die als doelstelling heeft om een dynamische selectie van de essentiële en representatieve getuigen van het leven in Vlaanderen te vrijwaren, wordt het beschermd erfgoed getoetst aan de hedendaagse inzichten inzake erfgoedwaarde. Deze evaluatie is gebaseerd op de erfgoedwaarde zoals vermeld in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 2.1, 26°: de archeologische, architecturale, artistieke, culturele, esthetische, historische, industrieel-archeologische, technische, ruimtelijk-structurerende, sociale, stedenbouwkundige, volkskundige of wetenschappelijke waarde waaraan onroerende goederen en de cultuuroederen die er integrerend deel van uitmaken hun huidige of toekomstige maatschappelijke betekenis ontleen. Daarnaast zijn de vijf selectiecriteria gebruikt die ook gehanteerd worden in functie van bescherming en die het afwegingskader vormen om het onroerend erfgoed te waarderen:

1° zeldzaamheid: geeft aan in hoeverre het onroerend goed uitzonderlijk voorkomt in relatie met de geografische context, de historische context, de typologie of het oeuvre;

2° herkenbaarheid: geeft aan in hoeverre het onroerend goed een goed herkenbare uitdrukking is van zijn oorspronkelijke functie, uitzicht of vormgeving, of van een belangrijke fase in de latere ontwikkeling daarvan;

3° representativiteit: geeft aan in hoeverre het onroerend goed typerend is voor een geografische of historische context of een welbepaalde typologie of een bepaald oeuvre;

4° ensemblewaarde: geeft aan in hoeverre het onroerend goed een sterke samenhang vertoont tussen de verschillende elementen;

5° contextwaarde: geeft aan in hoeverre er tussen het onroerend goed en zijn directe of ruimere omgeving een sterke relatie is op landschappelijk, stedenbouwkundig of esthetisch vlak.

De evaluatie van de erfgoedwaarden van huis Savaanstraat 10 in Gent op basis van de huidige erfgoedwaarden en criteria voor bescherming is als volgt:

- 1° zeldzaamheid: in vergelijking met andere vastgestelde, geïnventariseerde en beschermde burgerhuizen in neostijlen is het gebouw Savaanstraat 10 zeker geen zeldzaam pand in neostijl. Met zijn bouwjaar 1890 behoort het huis eerder tot de middenmoot van huizen in neostijl. Meerdere woonhuizen zijn opgetrokken met een stilistisch meer uitgesproken voorgevel in neostijl. Het eerder traditioneel 19de-eeuwse neoclassicistische interieur werd recent gerenoveerd waarbij kenmerkende erfgoedelementen verwijderd of aangetast werden. Het gebouw vormt wegens zijn verschillende stijlen voor ex- en interieur en de uitgevoerde interieurwerken geen zeldzame getuige van de privaat-burgerlijke architectuur in neostijl in Vlaanderen;

- 2° herkenbaarheid: met zijn bouwjaar 1890 behoort het huis eerder tot de middenmoot van huizen in neostijl. De gevel is herkenbaar als een neotraditionele gevel. Het neoclassicistische interieur werd recent gerenoveerd waarbij typerende 19de-eeuwse erfgoedelementen verwijderd werden. Het gebouw vormt dan ook als geheel geen evident herkenbare getuige van de neostijlen in Vlaanderen;
- 3° representativiteit: de gevelopbouw van de voorgevel is eenvoudig doch representatief en herkenbaar voor huizen in neostijl. De bijna decoratieloze achtergevel is veel voorkomend in de stedelijke architectuur waarbij de nadruk lag op de straatgevel. De combinatie van gevels in neostijl en een neoclassicistisch interieur is eveneens representatief voor burgerlijke huizen op het einde van de 19de eeuw. Door de recente renovatie van het interieur waarbij typerende interieurelementen verloren gingen, werd de representativiteit van het interieur en daarmee ook van het burgerhuis geschaad. Het gebouw vormt dan ook als geheel geen evidente representatieve getuige van de neostijlen in Vlaanderen;
- 4° ensemble: de bescherming van het pand beperkt zich tot de voor- en achtergevel en de bedaking. Het historische schrijnwerk bleef deels behouden en werd deels vervangen door nieuw schrijnwerk naar historisch uitzicht maar met nieuwe constructiemethodes. Het stilistische geheel van de gevels werd en wordt niet doorgetrokken naar het interieur. Het van oorsprong traditioneel opgebouwde neoclassicistische burgerlijke interieur werd recent aangepast. Daarbij gingen authentieke 19de-eeuwse erfgoedelementen verloren wat de ensemblewaarde van het pand als geheel schaadt;
- 5° context: het pand is nog steeds gelegen in een straat met gemengde bebouwing die in de gevels een stijlevolutie laat zien van de 18de naar de 21ste eeuw. Het gebouw aan de Savaanstraat 10 is daarbij de enige niet-gepleisterde bakstenen gevel in neostijl.

Conclusie: Het huis Savaanstraat 10 scoort op de onderzochte criteria eerder laag. Het pand is geen schoolvoorbeeld van neogotiek, neo-(Vlaamse)renaissance-stijl of neotraditionele stijl. Er werden in Vlaanderen meerdere toonaangevende panden in deze stijlen beschermd zoals blijkt uit bijlage 5.3. De bescherming werd reeds in de jaren 1980 en 1990 door verschillende overheden en experts in twijfel getrokken. Het interieur werd recent gerenoveerd waarbij typerende 19de-eeuwse erfgoedkenmerken verloren gingen. In zijn geheel is het huis Savaanstraat 10 dan ook geen toonaangevend pand dat de burgerlijke architectuur in neostijl voldoende illustreert. De opheffing van het huis Savaanstraat 10 veroorzaakt geen hiaat in het beschermingsbestand.

De bescherming van huis (gevels en bedaking) als monument wordt opgeheven omwille van het algemeen belang.

3.2. Registratie van de erfgoedwaarden die verloren gaan

Het inhoudelijk dossier bij de bescherming documenteert en registreert de erfgoedwaarden van het monument in voldoende mate.

3.3. Motivering van de afbakening van de opheffing

De bescherming als monument van huis: gevels en bedaking, Savaanstraat 10 in Gent, wordt geheel opgeheven. Het kadastraal perceel gevat door de opheffing is opgenomen in artikel 2 van het ministerieel besluit.

4. BRONNEN

Onroerend Erfgoed Oost-Vlaanderen, beschermingsdossier OO001354, Huis Savaanstraat 10, (De Schepper J. 1975).

LAPORTE D. en SNAUWAERT L 2005: Gids voor architectuur in Gent, Tielt.

VAN CLEVEN J. & VAN TYGHEM F. 1994: Neogotiek in België, Tielt.

VAN LOO A., DUBOIS M, STRAUVEN F. en POULAIN N. 2003: Repertorium van de architectuur in België : van 1830 tot heden, Brussel.

VAN TYGHEM F. 1980: Neogotiek en monumentenzorg, *Vlaanderen*, 29, 40-42.

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Classicistisch herenhuis, <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/9827> (geraadpleegd op 7 november 2023).

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Ketelpoort, Tavernierstraat, Tiebaertsteeg, Nederkouter en Savaanstraat, <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/10631> (geraadpleegd op 7 november 2023).

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: burgerhuis, <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/136645> (geraadpleegd op 7 november 2023).

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Vroegrenaissance hoekhuis, <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/136332> (geraadpleegd op 7 november 2023).

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: burgerhuis <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/136346> (geraadpleegd op 7 november 2023).

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Burgerhuis in empirestijl, <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/136349> (geraadpleegd op 7 november 2023).

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Neoclassicistisch burgerhuis, <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/136350> (geraadpleegd op 7 november 2023).

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Neoclassicistisch burgerhuis, <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/136357> (geraadpleegd op 7 november 2023).

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: burgerhuis <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/136340> (geraadpleegd op 7 november 2023).

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: burgerhuis van 1863 <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/136351> (geraadpleegd op 7 november 2023).

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Herenhuis in Louis-Philippesstijl, <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/136352> (geraadpleegd op 7 november 2023).

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Hotel Piers <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/136353> (geraadpleegd op 7 november 2023).

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Neoclassicistisch herenhuis, <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/136354> (geraadpleegd op 7 november 2023).

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Classicistisch herenhuis <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/136355> (geraadpleegd op 7 november 2023).

Opheffingsdossier: Huis: gevels en bedaking, monument

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Classicistisch hoekhuis,
<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/136356> (geraadpleegd op 7 november 2023).

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Hoekhuis Het Trompetje,
<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/134391> (geraadpleegd op 7 november 2023).

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Stadswoning
<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/135464> (geraadpleegd op 7 november 2023).

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Hoekhuis
<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/135483> (geraadpleegd op 7 november 2023).

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Historische stadskern van Gent,
<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/11888> (geraadpleegd op 7 november 2023).

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Belfort, lakenhal en Mammelokker: buffer,
<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/15013> (geraadpleegd op 7 november 2023).

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Neogotisch burgerhuis
<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/136333> (geraadpleegd op 7 november 2023).

Informatie verstrekt door de eigenaar op 6 november 2022.

5. BIJLAGEN BIJ HET INHOUDELIJK DOSSIER

5.1. Omgevingsplan

5.2. Fotobijlage

De fotoregistratie van de fysieke toestand, gevoegd als bijlage bij het ministerieel besluit, bevat alle relevante foto's voor dit dossier. Er is geen afzonderlijke fotobijlage bij het dossier gevoegd.

5.3. Documentatie

De documentatie bij het inhoudelijk opheffingsdossier bevat bijkomend materiaal zoals kaarten, postkaarten, archiefphoto's, bouwplannen, kadastermutaties, hoogtemodellen, e.d. dat het dossier verder onderbouwt of illustreert.